

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 148/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. marca 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], ktorou namieta porušenie svojho základného práva na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 290/2014 z 18. júna 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ], o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. septembra 2014 elektronicky podaná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na priaznivé

životné prostredie podľa čl. 44 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 290/2014 z 18. júna 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ napáda rozhodnutie krajského súdu vydané v spore medzi ním ako navrhovateľom a odporcom (Lesy Slovenskej republiky, š. p., pozn.) *„o uloženie povinnosti v oblasti ochrany životného prostredia jednotlivca pri výrube lesov v osobitne chránenom území európskeho významu (ÚEV) Devínska Kobyla v bezprostrednej blízkosti obytnej zástavby v Dúbravke vyhlásenom podľa Smernice Rady č. 92/42/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich rastlín“*.

Sťažovateľ podal Okresnému súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý mu uznesením sp. zn. 11 C 69/2014 z 28. februára 2014 (ďalej len „uznesenie okresného súdu o nariadení predbežného opatrenia“) vyhovel a uložil odporcovi povinnosť zdržať sa do rozhodnutia vo veci samej výrubu stromov v osobitnom chránenom území európskeho významu Devínska Kobyla a sťažovateľovi uložil povinnosť do 30 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia podať návrh vo veci samej na uloženie povinnosti požiadať o posúdenie vplyvov plánovaného výrubu na integritu chráneného biotopu kyslomilné bukové lesy v osobitne chránenom území Devínska Kobyla. O odvolaní odporcu proti uzneseniu okresného súdu o nariadení predbežného opatrenia rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že rozhodnutie prvostupňového súdu zmenil a návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Sťažovateľ namietané porušenie svojho základného práva na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ústavy odôvodňuje takto:

„Platné právo nerozlišuje medzi predbežnou ochranou pred napravitelným zásahom a predbežnou ochranou pred nenapravitelným zásahom. Je teda v medziach úvahy sudcu, či rozdiel vo veci zohľadní. Tak či tak je jeho záver chránený autonómiou rozhodovania

všeobecných súdov a ďalej napr. v ústavnom súdnictve v zásade nepreskúmateľný. Rozdiel však je ak tým nenapraviteľným zásahom je priamy zásah alebo bezprostredné ohrozenie ústavného práva. Podľa Smernice je právo na zachovanie biotopov právom na priaznivé životné prostredie EÚ a podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR tak zároveň ústavným právom s vyjadrením v čl. 44 Ústavy SR, podľa ktorého každý je povinný chrániť životné prostredie (zachovanie biotopov), nikto nesmie nad mieru ustanovenú zákonom ohrozovať životné prostredie (zachovanie biotopov) a štát dbá o účinnú starostlivosť o životné prostredie (zachovanie biotopov). V dôsledku postupu porušovateľa, ktorým bolo PO zrušené už odporcovi nič nebráni vykonať plánovanú ťažbu, čo aj s najväčšou pravdepodobnosťou urobí, pretože je viazaný plánom ťažby do roku 2015 a práve začína ťažobná sezóna. Stále však nebolo ani len posúdené, či taká ťažba nemá podliehať EIA. Ak odporca stromy vyťaží potom už bude úplne bezpredmetné zisťovať, či bola ťažba oprávnená - ostane len akademický spor o texte predpisov, no zásah na životnom prostredí sa nenapraví (ani peniazmi ani inou náhradou, keďže predmetom ťažby sú osobitne chránené druhy stromov určené podľa rozhodnutia Komisie v záujme celej EÚ). Porušovateľ si bol všetkých týchto okolností dostatočne vedomý, napriek tomu riziko vážneho a veľmi pravdepodobného zásahu do životného prostredia ignoroval a predbežnú ochranu zrušil z dôvodov, ktoré ani nemajú riadne vyjadrenie medzi ústavnými právami, keďže:

ani jeden z dôvodov zrušenia (4,5) odporca nikdy nepoužil, naopak zhodne navrhol, aby spor vyriešil súd a mohol pokojne pokračovať v ťažbe (4) a bolo mu dostatočne jasné, čo je EIA keď argumentoval, že takú povinnosť nemá (5) už z logického hľadiska teda nemožno obhájiť zásah do práva na priaznivé životné prostredie ochranou práva odporcu na spravodlivý proces, nehovoriac o tom, že právo na priaznivé životné prostredia má vyššiu hodnotu. Som presvedčený, že porušovateľ nevykonal potrebné opatrenia na povinnú ochranu životného prostredia (zachovania biotopu), naopak z ťažko udržateľných a skôr nepodstatných dôvodov ho len vystavil priamemu ohrozeniu. Jeho úvaha tak prekročila ústavné medze a nemožno ju považovať za správnu.“

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ uvádza, že „Záver o porušení tohto ústavného práva

vyplýva najmä z argumentu porušovateľa č. 5 vyššie. Pre rozhodnutie o predbežnom opatrení stačí osvedčiť súvis predbežného nároku s pointou merita t. j. s povinnosťou odporcu zosúladiť svoje zásahy s platným právom. Ak žiadam blokovať výrub do jeho zosúladenia s platným právom, ide automaticky o legitímnu požiadavku, ktorá vyplýva už z čl. 2 ods. 2 Ústavy SR.

V druhom rade obe strany predsa vedia koho žiadať a o aké posúdenie v EIA ako vyplýva zo sporných bodov 1/ a 2/ vyššie. Odporca sa výslovne bráni, že vymáhanú povinnosť nemá, takže ju pozná. Ak si súd súvis PO s pointou veci neuvedomil alebo nepozná EIA môže ísť: alebo o nedostatočné preskúmanie veci, a teda neudržateľný dôvod rozhodnutia alebo neprimeranú formálnosť t. j. samoučelné vyžadovanie plnenia formálnych predpokladov uplatneného prostriedku (podľa § 75 ods. 2 druhá veta OSP) bez významu pre ochranu zákonností, ktoré ÚS SR viackrát uznal ako protiprávne (napr. v náleze II. ÚS 134/04) Vo veci ako je táto nevidím jediný rozumný dôvod ani vyjadrenie žiadneho dôležitejšieho ústavného práva trvať viac na formálnej stránke a stavať sa na ochranu odporcu aj keď ju vôbec nežiadal, než zaoberať sa vecnou podstatou právneho problému (t. j. predbežnou ochranou) a jeho možnými dôsledkami. S neudržateľnosťou sa potýka aj argument porušovateľa č. 4 vyššie. Ako jediné jeho vysvetlenie uvádza rozdelenie predpisov do teoretických skupín verejného a súkromného práva, pričom vôbec nerozoberá ani ich najbežnejšie aspekty - napr. medzi stranami sporu nie je žiadna subordinácia, oba sú subjekty, majú medzi sebou aj mimosúdne len rovnocenné (súkromnoprávne) postavenie. Predmetom sporu nie je uloženie povinnosti orgánu verejnej moci vykonať EIA ale povinnosť odporcovi o jej vykonanie požiadať, čo si porušovateľ evidentne neuvedomil.

Argumentácia porušovateľa tak nemá logiku, nie je presvedčivá a nemožno ju prijať ako vyváženú jeho autoritatívnej moci rozhodnúť o právach iných, akú nadobudli súdy z Ústavy SR (od tých, o ktorých rozhoduje).“.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

«Krajský súd v Bratislave rozhodnutím č. 8 Co/290/2014-124 zo dňa 18. 06. 2014 porušil právo sťažovateľa na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 Ústavy Slovenskej republiky.

Krajský súd v Bratislave rozhodnutím č. 8 Co/290/2014-124 zo dňa 18. 06. 2014 porušil právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave č. 1 Cob/117/2014 zo dňa 11. 06. 2014 (správne má byť „8 Co/290/2014-124 zo dňa 18. 06. 2014“) a vec vracia mu vec na ďalšie konanie.»

Sťažovateľ poznamenáva, že *„sťažnosť bola zámerne podaná spolu s dovolaním, pretože z môjho pohľadu nie je medzi prostriedkami kolízia“.*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie

ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu krajského súdu elektronickým podaním 19. decembra 2014 dovolanie, o ktorom do dňa predbežného prerokovania sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd ešte nerozhodol (konanie vedené pod sp. zn. 7 Cdo 682/2014).

Pri posudzovaní sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje inštitucionálny mechanizmus, ktorého uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Ústavný súd odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach prípadu sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho

súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 467/2013).

Ústavný súd aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní sa považuje v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53 a 54).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa uplatnením zásady *ratio temporis* odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2015

